

Väestörekisterikeskus
Befolkningsregistercentralen

SISÄASIAINMINISTERIÖ

21.06.2010

INRIKESMINISTERIET

21.06.2010

Dnro 1239/040/10

Sisäasiainministeriö
Maahanmuutto-osasto

Viite: Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä, 27.05.2010; SM024:00/2009

Asia: Lausunto

Väestörekisterikeskus esittää pyydettyinä lausuntona viitekohdassa mainittuun kyselyyn seuraavaa.

Kotouttamislain hallituksen esitysluonnoksen mukaan "Osoituksena tosiasiallisesta Suomessa asumisesta olisi esimerkiksi maahanmuuttajan rekisteröityminen väestötietojärjestelmään, jolloin maahanmuuttajalla tulee olla myös kotikuntalaissa tarkoitettu asuinpaikka Suomessa." (HE luonnos s. 60)

Laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista 9 §:n sääntelee ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytyksiä väestötietojärjestelmään. Säännöksen 1 momentin mukaan edellytyksenä on, että hänellä on Suomessa kotikuntalain (201/1994) mukaan määräytynyt kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka. Muun ulkomaan kansalaista koskevat tiedot voidaan tallettaa väestötietojärjestelmään 1 momentissa säädetyissä tilanteissa.

Maahantulo ja oleskelun laillisuus ovat pääsääntöisesti melko helposti todennettavissa, koska edellytetään, että ulkomaalaisten tulee käydä henkilökohtaisesti rekisteröivän viranomaisen luona ja esittää silloin voimassa oleva matkustusasiakirjansa tai muu vastaava luotettava asiakirja.

Kotikuntalain 4:n täsmentäminen on yhtenäistänyt soveltamiskäytäntöjä maistraateissa ulkomaalaisten kotikuntamerkintöjen osalta, mutta edelleen maistraattien tulkinnot ovat poikenneet jossain määrin toisistaan.

Kotikuntalain 4 §:n 1 momentin 4 kohdan osalta edellytetään selvitystä siitä, onko ”henkilöllä tarkoitus jäädä Suomeen vakinaisesti asumaan”. Kotikuntalain 4 §:n 2 momentista ilmenee ”asumisen vakinaisuutta osoittavina seikkoina” huomioitavat kriteerit. Näistä seikoista maahan muuttavan henkilön tulisi antaa luotettava selvitys maistraatille.

Pyydämme huomioimaan erityisesti sellaiset ulkomaalaiset, jotka ovat saaneet ulkomaalaislain 51 §:n mukaisen tilapäisen oleskeluluvan. Väestörekisterikeskuksen saamien tietojen mukaan näitä ulkomaalaisia ei kuitenkaan ole välttämättä merkitty edes maassa tilapäisesti asuvina väestötietojärjestelmään heidän saatuaan ensimmäisen oleskeluluvan.

Ennen kuin väestötietojärjestelmään voidaan merkitä ulkomaalaisen ilmoittama tilapäinen asuinpaikka, on aina ensin esikysymyksenä ratkaistava, voidaanko ulkomaalaisen tiedot ylipäätään merkitä väestötietojärjestelmään. Pelkän tilapäisen asuinpaikan ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen ei ole katsottu riittävän perusteeksi merkitä ulkomaalaisen tiedot järjestelmään. Ulkomaalaislain 51 § mukaisissa tapauksissa ulkomaalaisen henkilötietojen tallettaminen väestötietojärjestelmään voi estyä myös syystä, ettei hän voi esittää matkustusasiakirjaa eikä muuta luotettavaa selvitystä henkilötiedoistaan.

Yleisesti ei voida antaa mitään takeita siitä, että ulkomaan kansalainen voidaan rekisteröidä väestötietojärjestelmään tai että hän tulisi samaan kotikunnan. Maistraatti ratkaisee tapauskohtaisesti täytyvätkö rekisteröinnin edellytykset.

Luonnoksen perusteluissa sivulla 60 on myös esitetty, että tapauskohtaisesti tulisi harkita voitaisiinko ulkomaalaisen ilmoittama poste restante-osoite katsoa osoitukseksi henkilön asumisesta Suomessa. Väestörekisterikeskus haluaa tässä tuoda esille sen, että Turun yliopiston Helsingin kaupungille 31.1.2010 tekemän selvityksen perusteella vain muutama maistraatti katsoo poste restante-osoitteen riittävän kotikunnan saamiseksi jos henkilöllä on myös muita siteitä kuntaan. Suurin osa maistraateista on edellyttänyt asuinosoitetta eli että ulkomaalaisella on asunto kunnassa ennen kotikunnan saamista.

Yllä sanotun johdosta Väestörekisterikeskus esittää harkittavaksi, että ajankohta muun muassa oikeudelle kotoutumissuunnitelmaan tai kotouttamiskorvaukselle määriteltäisiin jonkin muun ajankohdan mukaan kuin väestötietojärjestelmään merkityn ensimmäisen kotikunnan mukaan.

Tällainen ajankohta voisi olla esimerkiksi henkilön ensimmäisen oleskelulupapäätöksen myöntämisaikajankohta, joka voidaan tarkistaa tarvittaessa ulkomaalaisrekisteristä. Asumisajan laskeminen muun muassa ensimmäisen oleskeluluvan myöntämisaikajankohdan mukaan edistäisi ulkomaalaisten yhdenvertaista kohtelua.

Väestörekisterikeskus
Befolkningsregistercentralen

Väestörekisterikeskuksella ei ole asian johdosta muuta lausuttavaa.

Ylijohtaja

Hannu Luntiala

Neuvontalakimies

Elina Laitinen

